

5. Литвиненко, А. І. (2022). Формування ключових компетентностей учнів засобами цифрових технологій. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, № 2(116), с. 61–66.

6. Чепурна, С. М. (2020). Організація освітнього процесу в умовах BYOD: ризики та переваги. *Інформаційні технології в освіті*, Вип. 42, с. 85-90.

ЕТАПИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ

Ходацька Інна, здобувачка ступеня вищої освіти «магістр»

Науковий керівник: Лазаренко Н.І., докторка педагогічних наук, професорка

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

Сучасна освіта зазнає кардинальних змін, де провідну роль відіграє цифровізація та впровадження нових форматів навчання. Змішане навчання, що поєднує традиційну класну роботу з онлайн-технологіями, стало не просто вимушеним заходом, а ефективним інструментом для всебічного розвитку учнів. Лазаренко Н. зазначає, що особливої уваги в цьому контексті потребує розвиток мовленнєвої діяльності молодших школярів – фундаменту їхньої комунікативної компетентності, критичного мислення та успішної соціалізації [3].

На думку авторів І. Горячок, В. Імбер, Т. Тронь організація цього процесу в змішаному форматі вимагає від педагога чіткого розуміння етапів формування мовленнєвих навичок та вмілого поєднання офлайн- та онлайн-інструментів [1]. Розглянемо ключові етапи розвитку мовлення молодших школярів та їхню реалізацію в умовах змішаного навчання.

Етап 1. Підготовчо-рецептивний (накопичення пасивного словника та розвиток слухової уваги). На цьому етапі головна мета — навчити дитину уважно слухати, розуміти почуте, розширити її пасивний словниковий запас та розвинути фонематичний слух.

Діяльністю учнів в офлайн-форматі (у класі) може бути:

– Читання вголос. Учитель виразно читає казки, оповідання, вірші. Після читання проводиться бесіда за змістом («Хто головний герой?», «Що сталося?»).

– Слухові диктанти. Прості диктанти, де учні не пишуть, а виконують дії (наприклад, підняти зелену картку, якщо в слові є звук [ш]).

– Лексичні ігри. Наприклад, «Впіймай слово», «Назви лагідно», «Скажи навпаки» (антоніми).

– Робота з ілюстраціями. Опис малюнків, відповіді на запитання за їхнім змістом.

Діяльністю в онлайн-форматі можуть бути:

– Аудіоказки та подкасти. Завдання прослухати аудіоматеріал та виконати тест на розуміння на одній з онлайн-платформ (Google Forms, Kahoot!).

– Інтерактивні ігри. Використання ресурсів на кшталт LearningApps для створення вправ на співвіднесення слова та зображення, класифікації предметів, розвитку фонематичного слуху.

– Перегляд освітніх відео. Короткі мультфільми або відеоролики з подальшим обговоренням у чаті або на онлайн-форумі класу.

Етап 2. Репродуктивний (відтворення почутого та прочитаного). Мета цього етапу – перевести слова з пасивного словника в активний. Дитина вчиться відтворювати інформацію, будувати прості речення та переказувати тексти.

Діяльністю в офлайн-форматі можуть бути:

– Перекази. Детальні та вибіркові перекази коротких текстів за планом, ключовими словами або малюнками.

– Відповіді на запитання. Формулювання повних, розгорнутих відповідей на запитання вчителя.

– Заучування віршів та діалогів. Робота над інтонацією, дикцією та виразністю мовлення.

– Рольові ігри. Розігрування простих діалогів та сценок.

Діяльністю в онлайн-форматі можуть бути:

– Аудіо- та відеовідповіді. Учні записують на диктофон або камеру короткі перекази текстів, відповіді на запитання чи вивчені вірші та надсилають вчителю (через Viber, Telegram, Google Classroom). Це дозволяє педагогу оцінити індивідуальний прогрес кожного.

– Робота з деформованим текстом. Інтерактивні вправи, де потрібно відновити послідовність речень у тексті.

– Створення презентацій. Учні створюють прості презентації (2-3 слайди) з ілюстраціями та голосовим супроводом-переказом.

Етап 3. Продуктивно-творчий (побудова власних висловлювань). Це ключовий етап, на якому формується вміння самостійно та творчо висловлювати свої думки, почуття та враження в усній і письмовій формах.

Діяльністю в офлайн-форматі може бути: складання розповідей, за серією малюнків, за поданим початком або кінцем, на основі власного досвіду; групові проєкти: створення спільної історії, стінгазети, підготовка невеликої вистави; дискусії та дебати: обговорення простих проблемних питань («Чи потрібна шкільна форма?», «Книга чи мультфільм?»); написання творів-мініатюр, есе.

Діяльністю в онлайн-форматі (дистанційно) можуть бути: створення колективної казки або оповідання в Google Docs, де кожен учень пише по кілька речень; створення цифрових історій (digital storytelling): за допомогою сервісів типу Storyboard That або Canva учні можуть створювати комікси чи ілюстровані розповіді; участь у форумах: обговорення тем на освітній платформі класу, де учні вчаться формулювати та аргументувати свою думку письмово.

Етап 4. Корекційно-аналітичний (усвідомлення та вдосконалення мовлення).

На цьому етапі учень вчиться аналізувати власне та чуже мовлення, знаходити та виправляти помилки, свідомо добирати мовні засоби для кращого вираження думки.

Діяльністю в офлайн-форматі можуть бути: робота в парах, де учні перевіряють та виправляють письмові роботи один одного; аналіз текстів: визначення теми, мети, типу мовлення, аналіз вдалих мовних зворотів у текстах

зразкових авторів; учні дають усні відгуки на відповіді однокласників, відзначаючи сильні сторони та даючи поради щодо покращення.

Діяльністю в онлайн-форматі можуть бути: робота з онлайн-редакторами: використання Google Docs у режимі «Пропонувати», де вчитель може залишати коментарі та виправлення, а учень – бачити їх і приймати чи відхиляти; онлайн-тренажери та тести: виконання вправ на граматику, орфографію та пунктуацію з автоматичною перевіркою; створення мовних «хмар слів», за допомогою онлайн-інструментів учні можуть створювати хмари ключових слів до тексту, що допомагає проаналізувати його лексичний склад.

Отже, змішане навчання відкриває нові горизонти для розвитку мовленнєвої діяльності молодших школярів. Поетапний підхід, що враховує психологічні особливості дитини, та гармонійне поєднання перевірених часом методик із сучасними цифровими ресурсами дозволяє зробити цей процес не лише ефективним, але й цікавим та мотивуючим. Правильно організована робота дозволяє виховати грамотну, комунікабельну та творчу особистість, готову до викликів інформаційного суспільства.

Список використаних джерел:

1. Горячок І. В., Імбер В.І., Тронь Т. В. Змішане навчання в умовах війни в Україні: ризики, перспективи. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 55. Т.3. 2023. С. 178-181.
2. Імбер В.І., Войтович І.С., Мусійчук С.М. Професійна підготовка майбутніх фахівців в умовах змішаного навчання. *Інноваційна педагогіка*, Випуск 66. 2023. С. 243-246.
3. Лазаренко Н.І. Культура мовлення викладача як невід’ємна складова ключових компетентностей сучасного педагога. *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського*. Серія: Філологія (мовознавство). 2016. Вип. 23. С. 36-42.